

Praha 11. 7. 2008

27

Činnost oboru dětského a dorostového v ambulantní péči v roce 2007

Activity in branch of out-patient care for children and adolescents in 2007

Souhrn

V krajích ČR připadalo v roce 2007 průměrně 10,4 dětských a dorostových lékařů na 10 000 obyvatel do 19 let. Podíl dětí kojených 6 měsíců a déle se snížil na 38,4 %. Nezměněn zůstal trend rostoucího podílu alergiků v dětské a dorostové populaci (13,5 %).

Summary

In the regions of the CR there were in 2007 on the average 10.4 physicians for children and adolescents per 10 000 inhabitants up to 19 years. The proportion of children breastfed for 6 month or more declined, to 38.4 %. The trend of increasing proportion of allergy patients in children and adolescent population remained unchanged (13.5 %).

Oproti roku 2006 mírně poklesl počet lékařů pracujících v ambulantních ordinacích praktických lékařů pro děti a dorost (z 2 105 na 2 075). Jedná se o přepočtené počty včetně smluvních pracovníků.

Na 10 000 dětí a dorostu do 19 let připadalo ve všech krajích průměrně 10 až 11 praktických lékařů. Jedinou výjimkou byla Praha s 13 lékaři na 10 000 obyvatel do 19 let. V Praze také bylo na jednoho lékaře (úvazek) nejméně registrovaných pacientů (816) a nejméně ošetření za rok (5 751). Zatímco republikový průměr počtu ošetření na 1 lékaře byl 6 576 a průměr počtu registrovaných pacientů 953 na 1 lékaře. Dlouhodobě nejvíce ošetření na jednoho lékaře bylo v Ústeckém kraji (7 173 v roce 2007).

V roce 2007 se absolutní počet ošetření - vyšetření snížil na 13 642 455. Také podíl léčebných ošetření se nepatrně snížil (74,2 % oproti 74,6 % v roce 2006). Počet ošetření preventivních zůstal na úrovni loňského roku. Tyto podíly jsou téměř shodné ve všech krajích a pohybují se plus mínus tři procentní body. V návštěvní službě provedli pediatři průměrně 1,3 % všech vyšetření, pouze ve Středočeském a Libereckém kraji to byla téměř 2 % ze všech ošetření. Na 1 registrovaného pacienta připadalo v ČR 6,9 ošetření - vyšetření, nejvíce v Jihočeském (7,4) a Jihomoravském kraji (7,3), naopak nejméně v kraji Plzeňském (6,4) a Zlínském (6,5).

Dalším sledovaným ukazatelem je délka kojení zjišťovaná při roční prohlídce dítěte. Podíl dětí kojených 6 měsíců a déle se v roce 2007 snížil na 38,4 %. V Praze byla půl roku a déle kojena téměř polovina (48,2 %) z dětí, které v roce 2007 přišly na roční prohlídku. Tradičně velmi vysoký podíl je ještě ve Zlínském kraji (46,8 %). Naopak pouze kolem 30 % dětí bylo 6 měsíců a déle kojeno v Jihočeském, Ústeckém a Moravskoslezském kraji.

Procento dětí, jejichž kojení bylo ukončeno už do konce šestinedělí, se oproti roku 2006 zvýšilo na 17,1 %. V Praze je to jen každé desáté dítě, a naopak v Ústeckém kraji bohužel každé čtvrté. Zvýšil se také podíl dětí kojených 6 týdnů až 2 měsíce (17 % v roce 2007 oproti 15 % v roce 2006), naopak u kojených 3 až 5 měsíců pokračoval dlouholetý pokles (22,8 % v roce 2007 oproti 23,3 % v roce 2006).

Opětovný nárůst byl zaznamenán u počtu dětí a dorostu s různými projevy alergií na tisíc registrovaných osob daného věku. Vyšší nárůst je při tom ve věkové skupině 15 až 18 let oproti osobám ve věku do 15 let. Tento poměr v roce 2007 činil 127,9 dětí a 161,6 dorostových pacientů s alergickými projevy na 1 000 registrovaných pacientů v dané věkové skupině, v roce 2006 to bylo 125,3, respektive 155,9. Tradičně výrazně horší je situace v Čechách než na Moravě. Relativně nejvíce alergiků je v Jihočeském kraji a v Praze, nejméně pak v kraji Zlínském. Zdánlivě nízký podíl alergiků je ve Středočeském kraji, to je ale dáno sledováním alergiků podle místa zdravotnického zařízení, kde jsou registrováni, a častým dojížděním pacientů s bydlištěm ve Středočeském kraji k praktickým lékařům v Praze.

V roce 2007 bylo u dětí do 15 let dispenzarizováno 484 tis. onemocnění, což představuje 330 onemocnění na 1 000 registrovaných pacientů tohoto věku (329 v roce 2006). Nejčastějšími důvody dispenzarizace byly nemoci dýchací soustavy a dále nemoci nervové soustavy, oka a ucha, sledují se souhrnně tři třídy MKN-10, z nichž největší část tvořily poruchy zraku a slabozrakost. Třetím častým důvodem byly nemoci kůže a podkožního vaziva.

U pacientů dorostového věku (15 až 18 let) bylo dispenzarizováno 241 tis. onemocnění či vad, tedy 475 onemocnění na 1 000 registrovaných pacientů daného věku (463 v roce 2006). U této skupiny byly nejčastější dispenzarizace pro nemoci nervové soustavy, oka a ucha, i u dorostu se sledují dohromady tři třídy MKN-10 (z toho opět nejvíce poruchy vidění a slabozrakost) a nemoci dýchací soustavy. Na třetím místě v počtu dispenzarizovaných na 1 000 registrovaných pacientů byly nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek.

Alarmující je vývoj počtu dětí a dorostových pacientů dispenzarizovaných pro diagnózu E66-E68 obezita, hyperalimentace a její následky. Od roku 1996 se jejich absolutní počet více než zdvojnásobil (10 tisíc versus 23,5 tisíce dětí a 6 tisíc versus 15,4 tisíce dorostu) a v přepočtu na 1 000 registrovaných pacientů daného věku je tento nárůst ještě větší (u dětí 5,5 v roce 1996 proti 16,0 v roce 2007, respektive u dorostu 8,8 proti 30,3).

Kromě praktických lékařů pro děti a dorost zajišťovalo v roce 2007 činnost oboru také 175 pediatriů specialistů a dorostových lékařů, jedná se o přepočtené počty včetně smluvních pracovníků. Tito lékaři provedli 656 tisíc ošetření a léčili 316 tisíc pacientů.

Zdrojem dat pro tuto aktuální informaci byl roční statistický výkaz A (MZ) 1-01, který je součástí programu statistických zjišťování Ministerstva zdravotnictví a který vyplňují všechny ambulantní ordinace praktického lékaře pro děti a dorost a ambulantní odborné dětské a dorostové ordinace ve všech zdravotnických zařízeních bez ohledu na zřizovatele.

Vypracovala: Mgr. Jana Wiesnerová

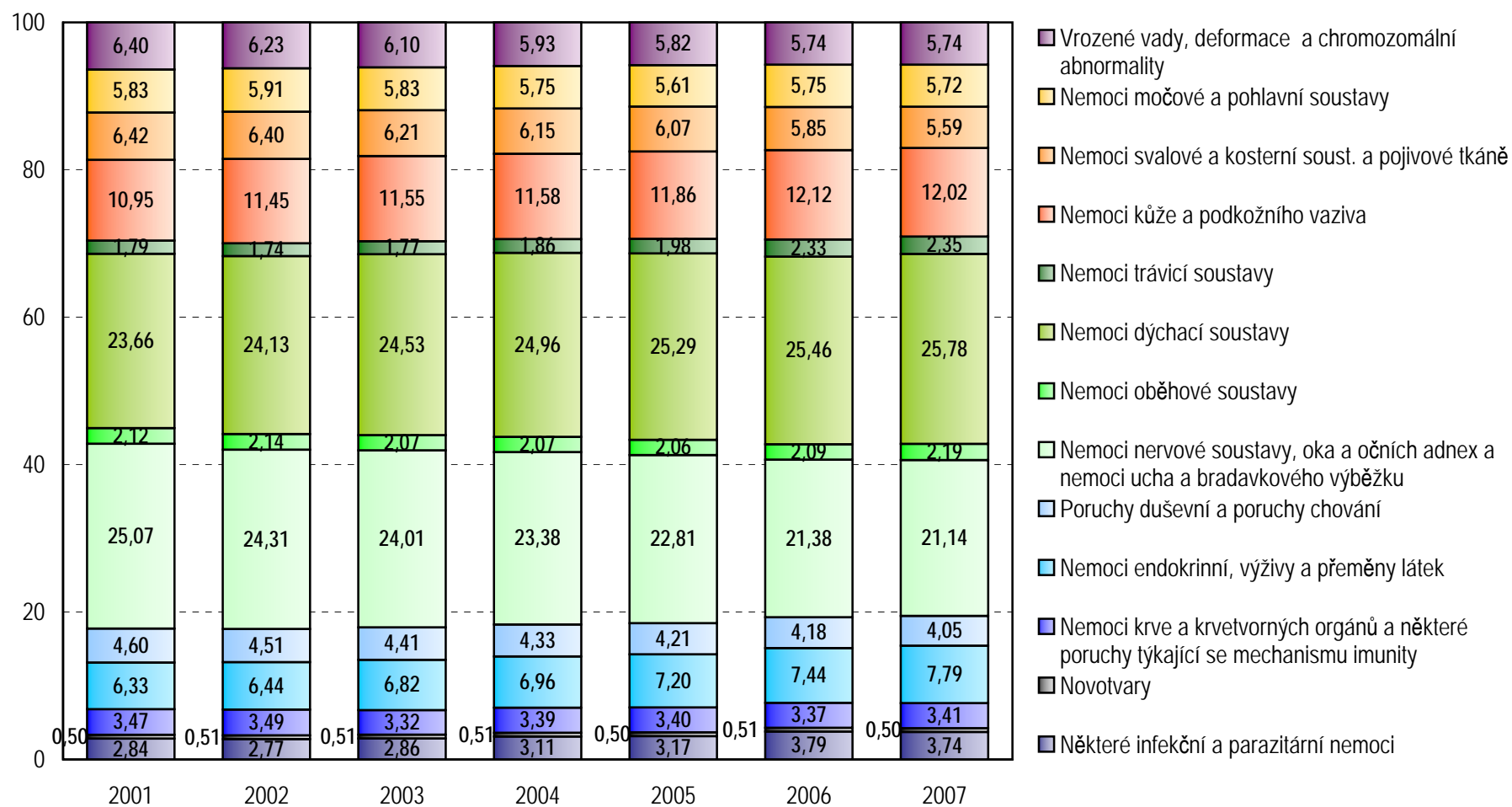
Počet dispenzarizovaných onemocnění u dětí na 1 000 registrovaných pacientů ve věku 0–14 let v roce 2007

Druh onemocnění		Dispenzarizovaná onemocnění u dětí (0–14 let) na 1 000 registrovaných pacientů pro vybranou diagnózu														
		PHA	STČ	JHČ	PLZ	KAR	UST	LIB	HRA	PAR	VYS	JHM	OLO	ZLI	MSK	ČR
I.	Některé infekční a parazitární nemoci	11,9	11,0	13,7	8,7	20,9	10,8	10,8	15,1	17,9	5,9	22,3	8,9	4,3	10,3	12,3
II.	Novotvary	1,7	2,2	2,2	1,5	1,5	1,7	1,5	1,8	1,3	2,2	1,7	1,0	1,5	1,1	1,6
III.	Nemoci krve a krvetvorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity	19,1	10,5	14,7	16,6	12,1	14,3	6,8	6,9	4,3	11,0	13,7	9,0	6,3	6,7	11,2
IV.	Nemoci endokrinní, výživa a přeměny látek	27,3	23,5	26,1	27,1	31,2	27,4	36,1	28,6	28,4	27,7	24,0	22,6	24,4	19,5	25,7
	z toho: diabetes mellitus	1,2	1,1	1,3	1,2	1,1	1,1	1,3	1,3	1,4	1,4	1,5	1,6	1,3	1,2	1,3
	obezita, hyperalimenace a její následky	18,7	14,1	16,9	16,6	19,8	17,7	19,8	18,9	15,7	18,9	15,6	13,4	12,7	12,1	16,0
V.	Poruchy duševní a poruchy chování	10,9	12,2	14,0	10,1	14,2	21,7	13,5	16,8	12,3	10,8	13,1	13,1	11,5	12,8	13,3
	z toho: mentální anorexie	0,3	0,2	0,4	0,2	0,1	0,2	0,5	0,1	0,1	0,2	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2
	mentální retardace	4,7	6,2	7,3	4,6	6,8	10,2	7,1	6,4	7,1	5,6	6,1	7,1	7,1	6,1	6,5
VI.-VIII.	Nemoci nervové soustavy, oka a očních adnex a nemoci ucha a bradavkového výběžku	43,6	58,8	64,6	60,1	74,8	74,8	61,6	94,1	74,3	78,3	76,8	87,7	64,0	78,1	69,7
	z toho: epilepsie	4,3	5,1	6,3	5,0	6,4	6,4	6,2	6,3	6,8	5,5	6,5	6,6	5,8	6,1	5,8
	dětská mozková obrna	3,6	3,7	5,5	2,7	4,6	5,5	5,7	4,2	4,8	4,0	4,3	4,1	4,9	5,3	4,5
	poruchy vidění, slabozrakost, slepota	23,7	36,2	38,2	34,3	42,4	47,4	34,7	61,8	46,7	50,8	46,9	61,0	42,2	44,8	42,8
	poruchy sluchu, nedoslýchavost, hluchota	2,6	3,0	2,7	2,0	3,4	3,9	3,9	3,1	2,0	2,4	3,7	3,3	2,6	3,7	3,1
IX.	Nemoci oběhové soustavy	8,6	7,3	5,3	7,0	5,6	12,2	9,0	6,1	4,5	6,1	7,6	5,1	5,6	6,9	7,2
	z toho: juvenilní hypertenze	1,0	1,4	1,0	1,0	1,2	2,5	1,3	0,8	0,6	1,4	0,9	0,6	1,0	1,5	1,2
X.	Nemoci dýchací soustavy	81,2	67,6	85,0	81,2	110,8	82,1	82,1	135,0	93,5	90,6	95,4	83,8	50,9	82,1	85,0
	z toho: astma	38,1	28,8	39,1	32,8	49,2	33,7	40,5	62,7	41,9	41,4	30,5	40,2	26,0	40,5	37,5
XI.	Nemoci trávicí soustavy	8,3	5,6	8,4	5,0	11,2	8,6	6,6	10,2	4,7	6,3	13,0	6,3	5,2	7,3	7,7
XII.	Nemoci kůže a podkožního vaziva	49,0	34,4	53,9	38,2	47,6	36,1	38,2	48,9	39,1	44,4	42,1	35,4	29,5	29,8	39,7
XIII.	Nemoci svalové a kosterní soust. a pojivové tkáně	14,6	11,8	20,5	15,7	15,9	17,3	21,5	32,0	32,9	14,2	16,1	25,1	15,1	18,3	18,4
XIV.	Nemoci močové a pohlavní soustavy	15,9	17,6	20,6	15,2	15,8	17,2	23,6	27,8	18,6	19,4	19,4	15,5	20,1	19,9	18,8
	z toho: infekce močové soustavy	10,8	11,9	14,0	10,7	9,4	11,4	16,5	17,2	13,4	13,5	12,8	9,6	13,4	12,9	12,5
XVII.	Vrozené vady, deformace	16,2	19,5	18,5	23,3	21,5	24,9	17,8	23,9	19,8	17,1	15,4	16,8	19,0	16,7	18,9
	z toho: vrozené vady oběhové soustavy	7,9	8,0	6,1	11,0	9,9	14,0	6,3	6,5	6,7	6,0	6,3	5,6	7,5	6,5	7,7
	vrozené deformity kyčle	3,4	4,0	4,6	3,2	3,6	2,8	2,2	3,9	5,7	2,2	2,0	3,2	3,4	2,6	3,3
	Celkem zjištěných nemocí a vad	308,3	282,0	347,6	309,8	383,1	349,1	329,1	447,1	351,5	334,1	360,6	330,2	257,5	309,7	329,8

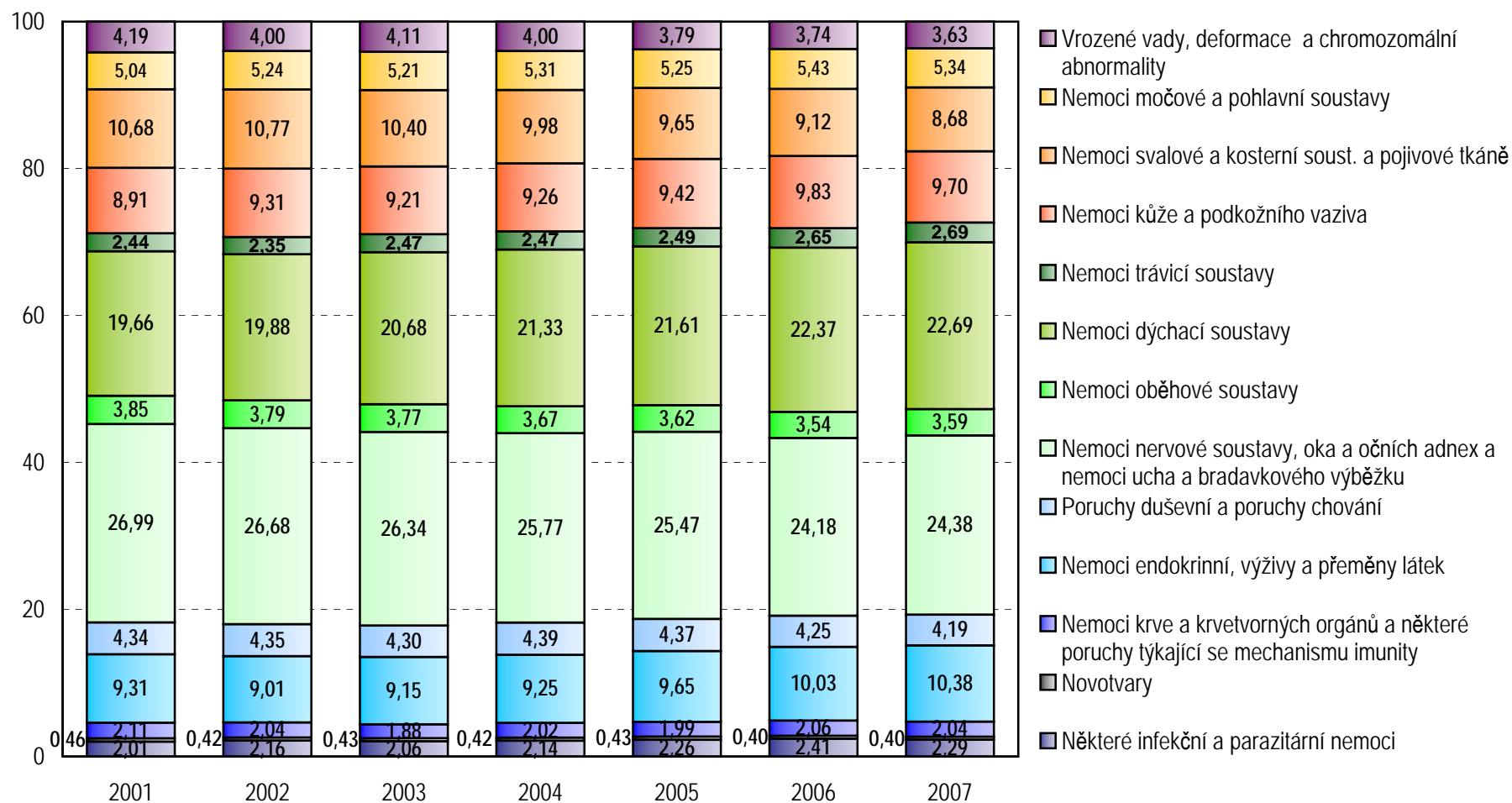
Počet dispenzarizovaných onemocnění u dorostu na 1 000 registrovaných pacientů ve věku 15–18 let v roce 2007

Druh onemocnění		Dispenzarizovaná onemocnění u dorostu (15–18 let) na 1 000 registrovaných pacientů pro vybranou diagnózu														
		PHA	STČ	JHČ	PLZ	KAR	UST	LIB	HRA	PAR	VYS	JHM	OLO	ZLI	MSK	ČR
I.	Některé infekční a parazitární nemoci	9,9	9,8	16,0	6,5	13,9	8,8	8,3	9,3	12,5	5,4	24,3	8,2	5,1	9,0	10,9
II.	Novotvary	1,5	2,3	2,1	2,3	1,5	2,5	1,5	2,4	2,0	2,1	1,9	1,5	2,1	1,4	1,9
III.	Nemoci krve a krvetvorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity	17,6	8,9	10,2	12,7	6,8	10,9	6,7	5,2	4,3	12,6	14,0	9,2	4,6	6,0	9,7
IV.	Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek	59,8	44,1	48,8	45,9	62,9	52,9	62,5	53,1	51,6	48,4	47,4	56,3	44,2	36,3	49,3
	z toho: diabetes mellitus	2,2	2,3	1,4	2,1	2,1	2,3	2,3	2,4	2,2	2,0	2,8	2,5	2,0	2,5	2,3
	obezita, hyperalimenace a její následky	42,4	26,1	31,9	28,4	38,1	35,1	33,8	34,1	29,3	33,3	30,8	23,9	23,8	22,4	30,3
V.	Poruchy duševní a poruchy chování	17,8	17,8	18,2	16,4	21,2	35,7	20,6	17,9	15,8	17,3	21,7	19,9	17,3	18,2	19,9
	z toho: mentální anorexie	2,3	1,4	1,8	1,3	1,3	1,3	2,0	1,2	1,2	1,5	2,1	0,9	0,9	1,0	1,5
	mentální retardace	5,5	8,2	8,7	6,1	8,4	17,6	9,7	7,0	9,1	7,7	7,5	8,5	9,8	7,1	8,6
VI.-VIII.	Nemoci nervové soustavy, oka a očních adnex a nemoci ucha a bradavkového výběžku	85,5	104,0	89,2	116,7	108,0	135,1	90,7	161,3	127,7	131,7	126,8	121,5	103,7	123,1	115,8
	z toho: epilepsie	6,8	7,8	6,8	6,1	7,6	9,7	8,8	9,4	8,7	7,4	7,9	6,8	8,1	8,4	7,9
	dětská mozková obrna	4,0	4,2	4,8	3,1	3,6	8,4	6,0	4,8	4,6	4,5	4,5	4,9	5,0	4,7	4,8
	poruchy vidění, slabozrakost, slepota	56,5	67,5	58,8	65,8	70,6	90,0	54,3	110,8	90,9	88,1	88,5	89,4	66,2	77,4	76,7
	poruchy sluchu, nedoslýchavost, hluchota	4,1	4,5	3,6	3,2	4,2	5,9	5,0	4,6	2,6	3,9	5,1	3,8	3,8	4,5	4,3
IX.	Nemoci oběhové soustavy	21,3	19,2	13,8	18,7	14,3	26,3	18,0	16,3	12,4	17,1	15,7	11,1	11,7	16,3	17,1
	z toho: juvenilní hypertenze	12,2	11,2	8,7	12,3	8,4	15,2	9,8	11,4	7,6	11,8	8,5	6,2	7,1	10,0	10,2
X.	Nemoci dýchací soustavy	111,4	99,7	103,9	98,5	163,7	116,0	103,0	170,9	100,1	108,1	118,4	93,6	63,2	97,3	107,8
	z toho: astma	59,4	45,8	51,8	40,2	72,6	50,4	49,3	88,6	47,5	53,3	42,8	43,1	31,0	46,1	50,1
XI.	Nemoci trávicí soustavy	13,8	11,2	15,5	10,3	14,5	18,0	14,6	13,6	7,0	8,7	17,4	10,2	8,7	11,8	12,8
XII.	Nemoci kůže a podkožního vaziva	61,8	41,7	65,5	47,3	59,3	42,7	49,5	51,0	38,6	48,5	50,7	34,2	35,3	33,8	46,1
XIII.	Nemoci svalové a kosterní soust. a pojivové tkáně	44,1	30,3	46,8	48,4	35,1	39,4	43,0	75,8	59,7	31,7	36,8	40,5	34,3	34,9	41,2
XIV.	Nemoci močové a pohlavní soustavy	26,2	24,7	31,3	22,4	25,3	22,9	35,7	34,2	24,3	20,9	27,2	18,4	19,5	24,8	25,3
	z toho: infekce močové soustavy	19,1	16,3	22,5	15,1	16,4	14,6	26,4	23,7	17,1	15,6	19,2	11,5	11,6	16,0	17,3
XVII.	Vrozené vady, deformace	16,1	19,6	14,6	27,2	15,3	22,6	17,5	19,5	20,1	17,2	14,6	13,4	17,0	13,4	17,3
	z toho: vrozené vady oběhové soustavy	8,4	7,2	4,1	10,4	8,4	10,6	6,6	5,4	6,1	5,3	6,2	3,6	6,5	5,2	6,6
	vrozené deformity kyčle	2,8	3,8	2,7	3,5	1,3	2,3	2,2	3,0	4,9	2,1	1,7	3,2	2,9	1,7	2,7
Celkem zjištěných nemocí a vad		486,7	433,5	475,8	473,2	541,7	533,6	471,7	630,6	476,2	469,6	516,9	438,0	366,7	426,5	475,0

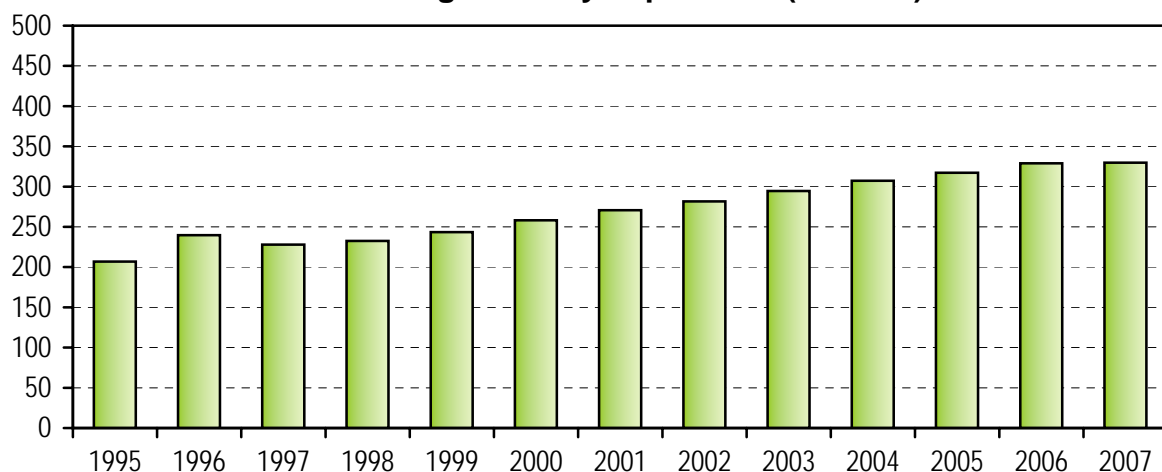
Vývoj struktury dispenzarizovaných onemocnění u dětí, v %

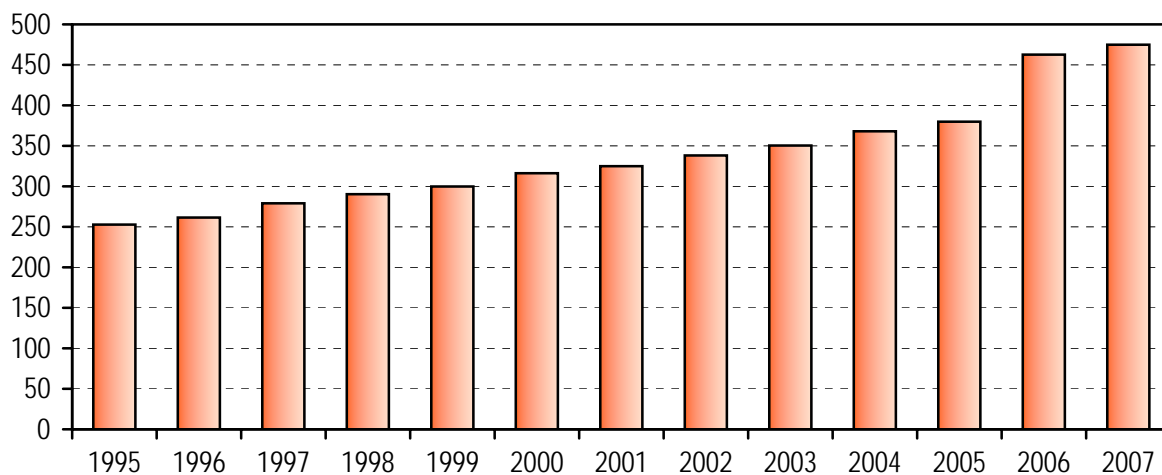
Vývoj struktury dispenzarizovaných onemocnění u dorostu, v %

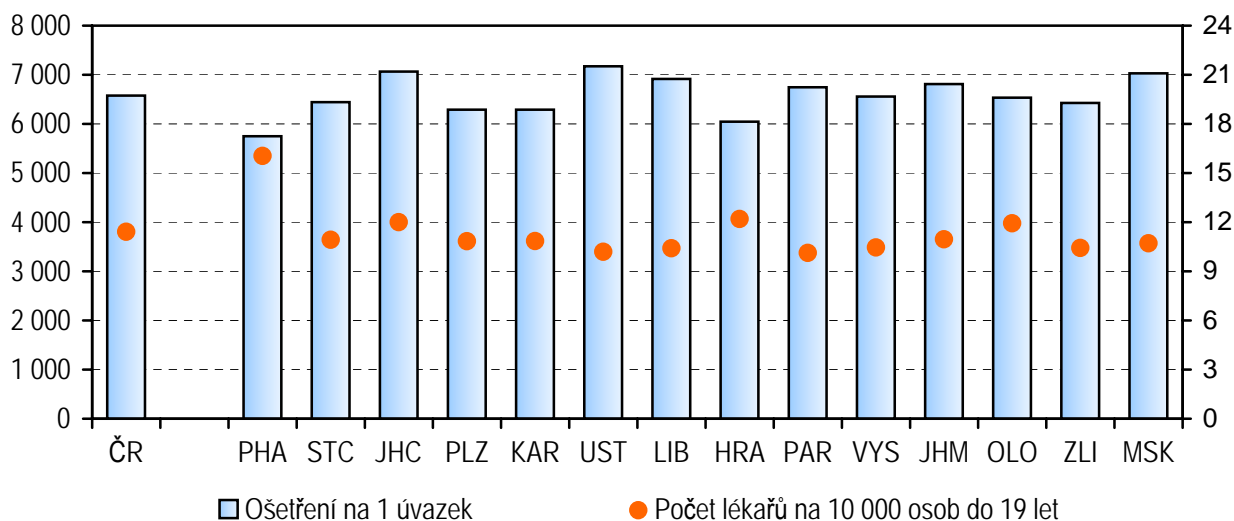
**Vývoj zjištěných onemocnění a vad
na 1 000 registrovaných pacientů (0–14 let)**

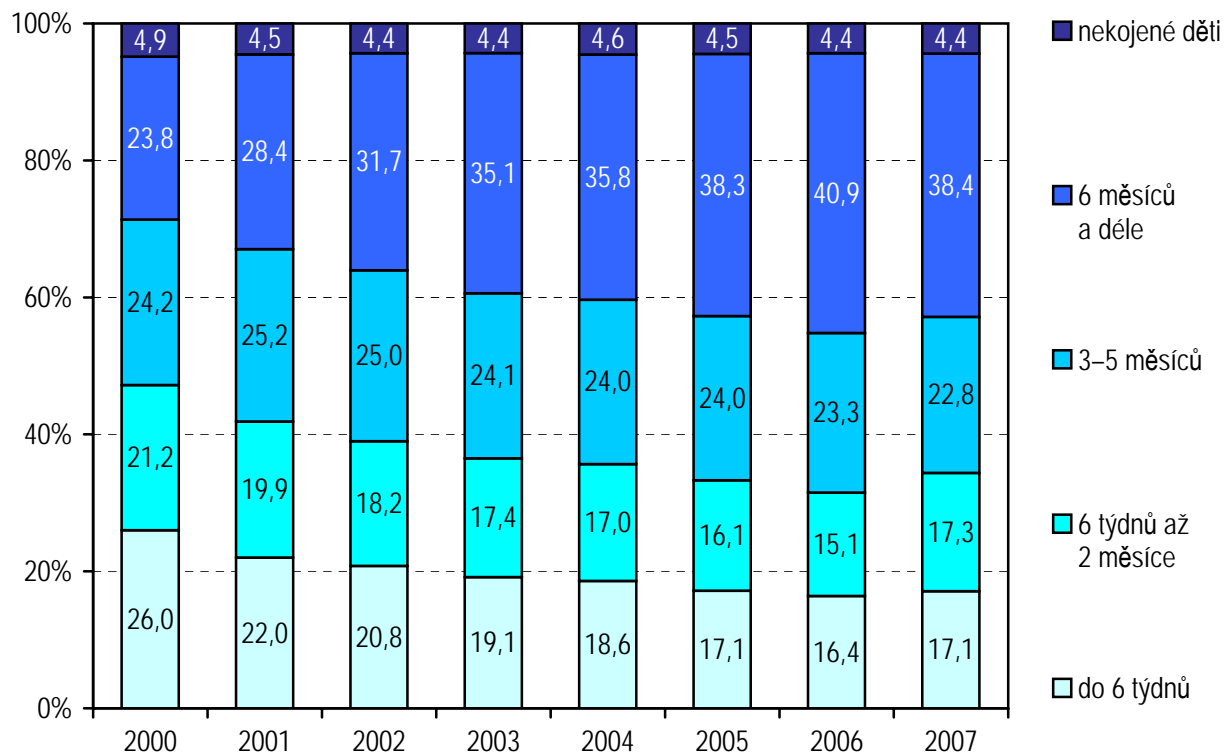
**Vývoj zjištěných onemocnění a vad
na 1 000 registrovaných pacientů (15–18 let)**

**Počet ošetření na jeden úvazek a počet lékařů
na 10 000 osob do 19 let, v roce 2007**

Vývoj struktury dětí podle délky kojení

Vývoj počtu alergiků na 1 000 registrovaných pacientů daného věku

